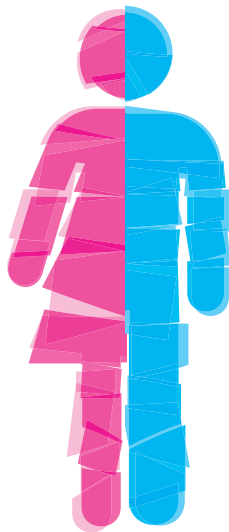

«Практики ґендерного аналізу в громадах»

УДК

Автори: Свідерська Наталія, Дмитрук Наталія, Єрко Галина, Джердж Сергій

Практики ґендерного аналізу в громадах: практичний посібник/ автори – Київ, 2019. – 32 с.

ISBN

У виданні розкрито теоретичні засади та практичні аспекти застосування ґендерного аналізу при наданні послуг на рівні громад. Розкрито важливість та актуальність застосування інструментів ґендерного аналізу для розробки справедливої політики, програм та послуг. Посібник розрахований на працівниць та працівників органів місцевого самоврядування, місцевих депутатів і депутаток, представників і представниць громадських організацій, активних громадян та громадянок, всіх тих, кого цікавлять питання розвитку своїх громад.

ISBN

Розповсюджується безкоштовно

© Демократична дія

Ця публікація була підготовлена за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Програми «U-LEAD з Європою», уряду України, Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції.

This publication has been produced with the assistance of the European Union and its member states Denmark, Estonia, Germany, Poland and Sweden. The contents of this publication are the sole responsibility of its authors and can in no way be taken to reflect the views of the U-LEAD with Europe Programme, the government of Ukraine, the European Union and its member states Denmark, Estonia, Germany, Poland and Sweden.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Гендерний аналіз: від теорії до практики	6
Гендерні практики в громадах	10
Глухівська міська рада, Сумська область	11
Ржищівська ОТГ, Київська область	16
Боратинська ОТГ, Волинська область	21
Воскресенська ОТГ, Миколаївська область	23
Широківська ОТГ, Миколаївська область	26
Словник	32
Додатки	33

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ОМС – органи місцевого самоуправління
ОТГ – об'єднана територіальна громада

ПЕРЕДМОВА

Збалансована участь жінок і чоловіків у процесі прийняття політичних та суспільних рішень є суттєво важливою для добре функціонуючої демократії та досягнення гендерної рівності.

У більшості об'єднаних територіальних громад повноцінна та рівноправна участь жінок у політичному та суспільному житті є декларативною. Недостатнє представництво жінок у суспільному та політичному житті залишається критичною проблемою, що ставить під сумнів повноцінне функціонування демократичних процесів в ОТГ.

Управлінська та політична діяльність, прийняття суспільних рішень на рівні новостворених громад залишаються сферами, у яких переважають чоловіки. Як зазначено у Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018 – 2023 роки, «чоловіки встановлюють політичні пріоритети, а політична культура й надалі формується навколо поведінки та життєвого досвіду чоловіка»¹, що є типовим і для України.

Консультативна рада з питань гендерної рівності G7 (The Gender Equality Advisory Council – GEAC) у своєму звіті рекомендує лідерам G7 та іншим країнам взяти на себе зобов'язання впровадити прогресивні за-

конодавчі рамки щодо гендерної рівності, зокрема: сприяти розширенню економічних можливостей жінок і дівчат; забезпечити повну рівність між жінками та чоловіками у державній політиці.²

Гендерний дисбаланс у процесі прийняття економічних рішень у громадах є перешкодою для розширення прав жінок, задоволення їх гендерних потреб та інтересів, економічного росту та сталого розвитку громади в цілому.

Відсутність гендерної компетентності органів місцевого самоврядування або її спотворене сприйняття та інертні стереотипні уявлення є перешкодою для формування паритетного балансу та партисипативної демократії при прийнятті рішень на місцевому рівні. Часто гендерні засади демократичного врядування сприймаються в громадах декларативно, спрощено та не мають дієвих наслідків, не впливають на якісні показники життя громади.

Прийняття ґендерно-сліпих або ґендерно-нейтральних політик та впровадження ґендерно-сліпих реформ, приводить до неефективного використання ресурсів, робить політики такими, що не відповідають потребам та інтересам різних груп жінок та чоловіків, хлопців та дівчат.

¹ <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4>

² <https://www.elysee.fr/admin/upload/default/0001/05/cfb1e2ba2b9aa09c1660f1b6df2cabbc815eccc2.pdf>

Для забезпечення рівного доступу жінок та чоловіків до послуг, що надаються на місцевому рівні, ґендерного паритету у прийнятті рішень, що належать до сфери органів місцевого самоврядування, потрібні докорінні зміни, політики, заходи й інструменти.

Опанування простими інструментами ґендерного аналізу дозволить жінкам відчувати свою громадську силу та потенціал, стати почутими та впливовими на місцевому рівні, сформувавши ґендерний фокус політики на рівні громади.

Міністерка розвитку громад та територій Альона Бабак заявила: «Сьогодні децентралізація – це вже не питання кількості створених громад. Це питання поліпшення якості життя та доступності до послуг. В пріоритеті – людський розвиток»³

Метою проекту «Залучення жінок до ґендерної оцінки та процесу вироблення місцевих політик та послуг» / «Involving women in gender assessment and in the process of developing local policies and services» за підтримки Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою» – є просування рівноправного залучення жінок до процесу вироблення та оцінки місцевих політик та послуг, шляхом впливу на

ухвалення стратегічних рішень на рівні ОТГ із використанням інструментів ґендерного аналізу та аудиту.

Метою даної публікації є поширення досвіду практичного використання ґендерного аналізу для оцінки послуг, що надаються в громадах.

ГО «Всеукраїнська Демократична дія» вдячна нашим партнерам – Широківській ОТГ, Воскресенській ОТГ, Боратинській ОТГ, Ржищівській ОТГ, Глухівській міській раді.

³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/obyednannya-gromad-maye-pidvishchiti-yih-spromozhnist-do-rozvitku-alona-babak>

ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Задоволення потреб мешканців та мешканок громади через надання послуг, наближення надання послуг до них, доступність та висока якість послуг – одні з ключових функцій органів місцевого самоврядування.

Принципи належного врядування, які закладені в Європейській стратегії інновації та належного врядування, передбачають, що «послуги відповідають очікуванням і потребам громадян»⁴.

Впровадження ґендерного підходу в діяльності органів місцевої влади дозволяє створити більш ефективне місцеве управління з чіткою картиною наслідків і впливів політичних ініціатив на чоловіків і жінок, змінити політичний процес з переміщенням людей в його центр і конкретним урахуванням реальних потреб жінок і чоловіків.

Представникам ОМС, які приймають рішення, та надавачам послуг в громаді важливо усвідомити, що ґендерні потреби різних статевих, вікових та цільових груп, не так легко ідентифікувати, для цього можуть знадобитися додаткові навички та інструменти.

Одним із таких ефективних інструментів є ґендерний аналіз, який дозволяє побачити і порівняти: яким чином і чому політичні, економічні, соціальні та інші фактори впливають на жінок та чоловіків.

ґендерний аналіз – це також збір якісної інформації і розуміння ґендерних тенденцій в економіці і суспільстві, використання цих знань для виявлення потенційних проблем і пошуку рішень в щоденній роботі.

Важливо відмітити, що ґендерний аналіз також є ключовим пріоритетом ґендерної стратегії⁵ Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), за сприяння якого реалізувався проект в рамках Програми «U-LEAD з Європою», досвід якого описує даний посібник.

ґендерний аналіз дозволяє:

- ✓ визначити конкретні потреби жінок і чоловіків;
- ✓ сприяти більш обґрунтованому, рівноправному та ефективному реагуванню на потреби жінок і чоловіків;
- ✓ сформулювати та враховувати думки жінок і чоловіків при розробці спектру послуг;
- ✓ визначити, що послуги, які надаються, можуть мати різний вплив на жінок та чоловіків;

⁴ http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Strategy_for_Innovation.pdf

⁵ <https://www.giz.de/en/downloads/giz-gender-strategy-en-2012.pdf>

- ✓ сприяти наданню ґендерно-чутливих послуг;
- ✓ приймати рішення та впроваджувати ґендерно-чутливі політики і програми;

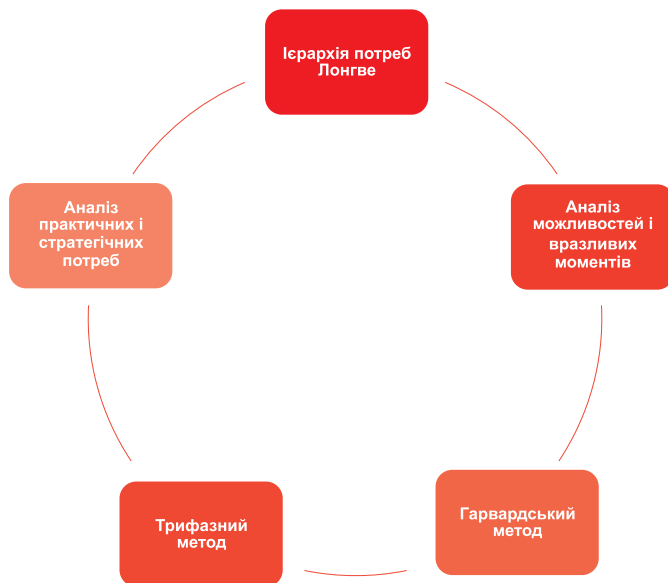
СКЛАДОВІ ҐЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ

- ✓ розуміння потреб, обмежень та можливостей дівчат та хлопчиків, жінок і чоловіків;
- ✓ збір та аналіз дезагрегованих за статтю даних і ґендерно-чутливої інформації;
- ✓ аналіз доступу до ресурсів якими користуються чоловіки/жінки, хлопчики/дівчата, та контроль над ними;
- ✓ вивчення можливостей щодо сприяння ґендерної рівності;

Ґендерний аналіз можна застосувати для всіх стадій розробки політики на рівні ОМС. Ґендерний аналіз не порушує і не заважає даному циклу. Застосування ґендерного аналізу дозволяє сформувати ґендерно-чутливі політики та послуги.

На підставі міжнародного досвіду застосування ґендерного аналізу⁶, були розроблені етапи проведення ґендерного аналізу надання послуг в ОТГ.

МЕТОДИ ҐЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ

Ґендерний аналіз потреб можна зробити за допомогою опитування, картографування, інтерв'ю з надавачами та отримувачами послуг, дискусії у фокус-групах.

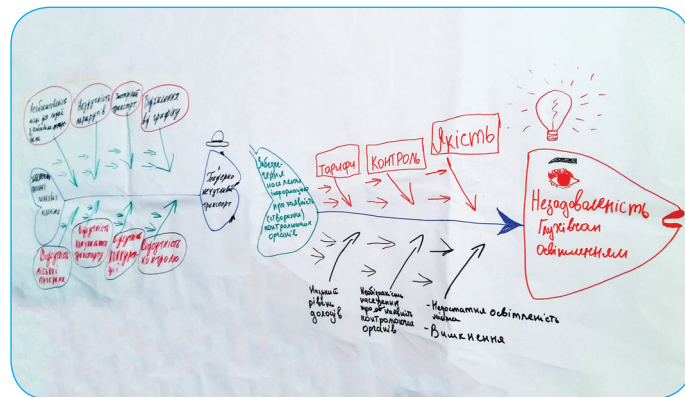
⁶ Queensland government, Gender analysis toolkit, Office for Women, Brisbane, 2009. Available at: <https://www.csyw.qld.gov.au/resources/dcsyw/women/gender-analysis-toolkit/gender-analysis-toolkit.pdf>

ТЕХНОЛОГІЇ ҐЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ:

- ✓ Картування
- ✓ 4 R (Репрезентація, Реалії, Ресурси, Реалізація)
- ✓ Діаграми «fishbone»

Після того, як зроблено аналіз становища жінок і чоловіків у даній сфері, аналіз якості та доступності послуг, наступним кроком є формування рекомендацій для покращення ситуації з урахуванням гендерних потреб отримувачів послуг. Одним із корисних інструментів

на цьому етапі є ґендерно-орієнтована матриця політики та втручання в політики та послуги, яка пов'язує ґендерні аспекти з певним відділом/відповідальною особою ОМС і формуванням політики у даній сфері та місцевою секторальною програмою.

На етапі моніторингу та оцінки необхідно розробити показники, які б включали ґендерну складову. Показники моніторингу допоможуть ОМС при реалізації політик, програм, надані послуг своєчасно виявляти перешкоди при реалізації, вносити зміни, коригувати свої дії. Моніторинг допоможе визначити які інтервенції спрацьовують, а які ні. І надалі опиратися на ефективні процеси реалізації. Ґендерні показники допомагають не втратити ґендерну складову в процесі реалізації політики та проводити оцінку впливу на жі-

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ ПОСЛУГ

1 етап	вибір послуг
2 етап	вибір методології проведення ґендерного аналізу
3 етап	виявлення проблем, збір доказів
3 етап	аналіз потреб мешканців та мешканок громади
5 етап	виявлення ґендерних бар'єрів
	вироблення рекомендацій та їх просування (дорожня карта покращення послуг)
6 етап	спілкування з отримувачами і надавачами послуг
7 етап	реалізація / надання послуг відповідно до потреб
8 етап	моніторинг та оцінка на підставі ґендерних показників
9 етап	звітність

нок і чоловіків, а також в цілому оцінювати рівень досягнення ґендерної рівності.

ЩО ОТРИМУЄ ГРОМАДА ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНО-ЧУТЛИВИХ ПОСЛУГ В ГРОМАДІ

- ✓ Орієнтація політики громади на конкретизовані та різні потреби та інтереси своїх громадян
- ✓ Адресність надання послуг в громаді
- ✓ Вищий ступінь якості послуг в громаді
- ✓ Доступність та зменшення бар'єрів у споживанні послуг для всіх ґендерних, вікових, цільових та локальних груп (міське та сільське населення)

- ✓ Раціональне використання ресурсів громади (коштів, бюджету, кадрового потенціалу, інфраструктурних об'єктів тощо)
- ✓ Включення громадян до оцінки послуг
- ✓ Удосконалення та модернізацію послуг надавачами послуг у відповідності до соціального запиту

ГЕНДЕРНІ ПРАКТИКИ В ГРОМАДАХ

Проект «Залучення жінок до гендерної оцінки та процесу вироблення місцевих політик та послуг» реалізувався в п'яти громадах, а саме:

- ✓ Широківська ОТГ, Снігурівський район, Миколаївська область
- ✓ Воскресенська ОТГ, Вітовський район, Миколаївська область
- ✓ Ржищівська ОТГ, Кагарлицький район, Київська область
- ✓ Боратинська ОТГ, Луцький район, Волинська область
- ✓ місто Глухів, Сумська область

У кожній громаді діяльність щодо застосування гендерного аналізу відбувалась поетапно:

- ✓ навчальний – підвищення компетенцій та опанування методології гендерного аналізу та аудиту

Представниці/представники змогли пройти навчання з наступної тематики: тренінг №1 «Інструменти гендерного аналізу задля покращення послуг в громадах» і тренінг №2 «Залучення жінок до процесу вироблення рішень як механізм надання гендерно-чутливих послуг»

- ✓ аналітично-дослідницький – актуалізація гендерних потреб через проведення опитування у різних формах

У кожній громаді відповідно до визначених пріоритетів відбулось дослідження гендерних потреб мешканців та мешканок громади.

Актуальність для громад визначення потреб мешканців та мешканок громади обумовлена ще й змінами у законодавстві. А саме відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 27 березня 2019 р. № 256 «Про внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад», виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад зобов'язані подавати проекти, які фінансу-

ватимуться за рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, з врахування потреб різних соціальних груп та рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.

- ✓ практичний – проведення ґендерного аналізу послуг на рівні громади

У кожній громаді пройшли виїзні та он-лайн консультації щодо практичного застосування ґендерного аналізу та впровадження його результатів на рівні політик чи програм з метою покращення надання послуг.

Результати проведення ґендерного аналізу в громадах описані в наступних розділах.

ГЛУХІВСЬКА МІСЬКА РАДА

Сумська область

про громаду

Чисельність населення громади – 32720 осіб, в т.ч. жінки – 18180 осіб (56%), чоловіки – 14540 осіб (44%).

Бюджет на 2019 рік: 329228,3 тис.грн.

Сайт: <https://hlukhiv-rada.gov.ua/>

Існуючі ґендерно-чутливі практики в громаді:

ДО УВАГИ: Працюють окремі пільгові рейси 4-П, 7-П, 8-П (зранку, в обід та ввечері), які об'єднують соціально важливі об'єкти (заклади охорони здоров'я, соціальні заклади).

А	м.п. «ЖЕМЧУЖИНА»		час прибуття на зупинку
	4-П	вул. Джерельна - Центр - вул. Некрасова	
Маршрутне таксі		Початок руху з кінцевої зупинки	
1	зст. «Глухів» - Корп. «Гумотекс»	7 ⁰⁰ , 7 ³⁰ , 8 ⁰⁰ , 8 ³⁰ , 9 ⁰⁰ , 9 ³⁰ , 10 ⁰⁰ , 10 ³⁰ , 11 ⁰⁰ , 11 ³⁰ , 12 ⁰⁰ , 12 ³⁰ , 13 ⁰⁰ , 14 ⁰⁰ , 14 ³⁰ , 15 ⁰⁰ , 15 ³⁰ , 16 ⁰⁰ , 16 ³⁰ , 17 ⁰⁰ , 17 ³⁰ , 18 ⁰⁰	14 ⁰⁰
2	црп. Школа № 5	6 ⁴⁵ , 7 ²⁰ , 8 ⁰⁰ , 8 ³⁰ , 9 ⁰⁰ , 9 ³⁰ , 10 ⁰⁰ , 10 ³⁰ , 11 ⁰⁰ , 11 ³⁰ , 12 ⁰⁰ , 12 ³⁰ , 13 ⁰⁰ , 13 ³⁰ , 14 ⁰⁰ , 14 ³⁰ , 15 ⁰⁰ , 15 ³⁰ , 16 ⁰⁰ , 16 ³⁰ , 17 ⁰⁰ , 17 ³⁰ , 18 ⁰⁰	14 ³⁰
3	вул. Пушкіна - вул. Заводська	6 ⁴⁰ , 7 ²⁰ , 8 ⁰⁰ , 8 ³⁰ , 9 ⁰⁰ , 9 ³⁰ , 10 ⁰⁰ , 10 ³⁰ , 11 ⁰⁰ , 11 ³⁰ , 12 ⁰⁰ , 12 ³⁰ , 13 ⁰⁰ , 14 ⁰⁰ , 14 ³⁰ , 15 ⁰⁰ , 15 ³⁰ , 16 ⁰⁰ , 16 ³⁰ , 17 ⁰⁰ , 17 ³⁰ , 18 ⁰⁰	18 ³⁰
4	вул. Джерельна - вул. Некрасова	6 ⁵⁵ , 7 ²⁵ , 8 ⁰⁵ , 8 ³⁵ , 9 ⁰⁵ , 9 ³⁵ , 10 ⁰⁵ , 10 ³⁵ , 11 ⁰⁵ , 11 ³⁵ , 12 ⁰⁵ , 12 ³⁵ , 13 ⁰⁵ , 14 ⁰⁵ , 14 ³⁵ , 15 ⁰⁵ , 15 ³⁵ , 16 ⁰⁵ , 16 ³⁵ , 17 ⁰⁵ , 17 ³⁵ , 18 ⁰⁵	18 ⁰⁰
5	вул. Хреннікова - вул. Гоголя - Аф. «Усвіська»	7 ²⁰ , 8 ⁰⁰ , 8 ³⁰ , 9 ⁰⁰ , 9 ³⁰ , 10 ⁰⁰ , 10 ³⁰ , 11 ⁰⁰ , 11 ³⁰ , 12 ⁰⁰ , 12 ³⁰ , 13 ⁰⁰ , 14 ⁰⁰ , 14 ³⁰ , 15 ⁰⁰ , 15 ³⁰ , 16 ⁰⁰ , 16 ³⁰ , 17 ⁰⁰ , 17 ³⁰ , 18 ⁰⁰	14 ⁰⁰
6	вул. Шевченка - вул. Путивльська	7 ⁰⁰ , 8 ⁰⁰ , 9 ⁰⁰ , 10 ⁰⁰ , 11 ⁰⁰ , 12 ⁰⁰ , 13 ⁰⁰ , 14 ⁰⁰ , 15 ⁰⁰ , 16 ⁰⁰ , 17 ⁰⁰ , 18 ⁰⁰	15 ⁰⁰
10	НВФ «Модуль» - вул. Матросова	7 ⁰⁰ , 8 ⁰⁰ , 11 ⁰⁰	

Працівниці/-ки фінансового управління Глухівської міської ради та установ пройшли он-лайн курс «Гендерно орієнтоване бюджетування для розвитку громад»

гендерний аналіз

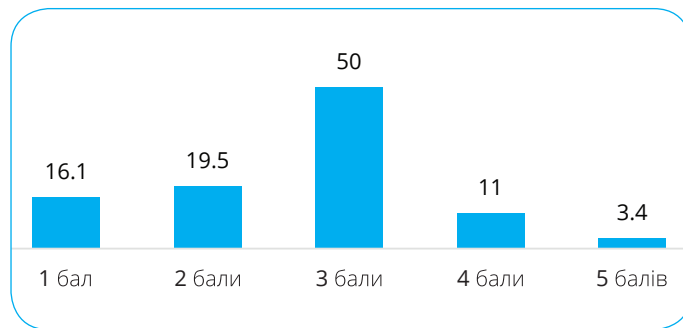
Транспортні послуги та вуличне освітлення

З метою оцінки якості та визначення потреб мешканців і мешканок громади міста Глухів щодо вуличного освітлення та громадського транспорту було проведено соціологічне опитування «Оцінка якості освітлення та громадського транспортного сполучення у місті Глухів».

Учасники та учасниці оціночного картування ідентифікували понад 25 незадовільно освітлених та погано освітлених громадських локацій та вулиць (провулків, перехресть) в різних районах міста Глухова. В межах онлайн-опитування, за 5-ти бальною шкалою якість громадського освітлення у місті половина опитаних оцінює в середньому на 2,7 балів (див. рис. 1). Більше третини опитаних вважає, що вулиця, на якій вони проживають, не є добре освітленою у вечірній та нічний час (гендерних відмінностей в оцінках не виявлено). Однак, більшість опитаних вважає центральну частину міста Глухів добре освітленою, на відміну від окраїн міста. Тільки 1/4 респондентів вважає що інтенсивність освітлення є однаковою впродовж всієї протяжності вулиць міста (коли кіль-

кість ліхтарів на початку, всередині та в кінці вулиць є пропорційною). Освітлення пішохідних переходів (організованих та стихійних) в поздовжньому й поперечному напрямках у місті задовольняє більше 1/3 опитаних. Автомобільні дороги у місті незадовільно освітленими вважає 2/5 опитаних. Освітленість тротуарів міста більшість респондентів оцінює незадовільно, тільки 1/5 мешканок та мешканців вважають їх скоріше освітленими. Водночас, третина респондентів вважає добре освітленими у місті зупинки громадського транспорту та половина опитаних вважає добре освітленими у місті такі зони скупчення мешканців громади як ринки, зони відпочинку тощо.

Рис. 1. Оцінка якості освітлення у м. Глухів, %

За результатами опитування лише 1/9 опитаних вважає, що освітлення по всьому населеному пункті є рівномірно розподіленим.

Водночас більше половини опитаних мешканців та мешканок міста вважає, що добре освітленими у місті є такі адміністративні будівлі як садочки, школи, освітні заклади, лікарні, заклади культури, бібліотеки тощо.

Половина опитаних вважає що у їх місті правильно враховано направленість ліхтарів які розташовані поблизу житлових будинків (вони світять вниз та не створюють зайвого дискомфорту) та 2/5 опитаних вважає що враховується сезонність при включенні вуличного освітлення у місті.

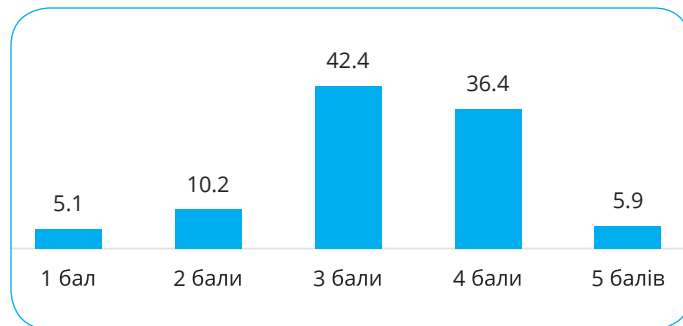
За результатами опитування тільки 1/5 респондентів та респонденток вважає що мешканці міста Глухова є поінформованими щодо контактів відповідальних осіб, які опікуються справністю освітлювальної мережі у місті.

Якість громадського транспортного сполучення у місті Глухові учасники (-ці) онлайн-опитування оцінили в середньому на 3,3 бали (див. рис. 2).

3/5 опитаних респондентів (-ок) задовільняє, як пасажирів так і пасажирок, культура обслуговування пасажирів перевізниками.

Переважна більшість опитаних вважає що у місті пасажирів (-ки) мають можливість користуватися пільгами на проїзд.

Рис. 2. Оцінка якості громадського транспорту у м. Глухів, %

Однак, лише 1/5 опитаних каже про те, що пасажирів (-ки) громадського транспорту мають можливість отримання квитків за проїзд.

Більшість респондентів вважає, що громадський транспорт дотримується правил дорожнього руху. Менше 1/2 респондентів дотримуються думки, що стан громадських транспортних засобів у місті є добрим.

За результатами онлайн-анкетування, графік руху громадського транспорту в цілому добре організованим вважає більше 3/5 опитаних: більше 1/2 опитаних вважає графік руху громадського транспорту в ранковий час добре організованим, однак, у вечірній час графік руху громадського транспорту добре організованим вважає лише 1/3 опитаних (різниця в оцінці графіку

руху громадського транспорту різними гендерними та віковими групами не виявлено).

Серед наявних проблем функціонування громадського транспорту учасники (-ці) робочої групи із соціального картування послуг громадського транспорту у місті Глухові та респонденти (-ки) онлайн-опитування зазначили: недотримання регламентів надання послуг з боку власників перевізних фірм, недотримання регламентів надання послуг з боку водіїв, незадовільний технічний стан автотранспортних засобів, незадовільні локації транспортних зупинок у місті (більше 1/3 опитаних), перевантаженість транспорту в ранкові години пік (більше 3/5 опитаних) та перевантаженість транспорту у вечірні години пік (більше 1/5 опитаних), не дотриманість «пунктуальності» громадського транспорту, значні часові розриви та запізнення, незважаючи на регламентованість руху транспорту за часом (на кожній зупинці у місті рух маршрутів є розрахованим щохвилино) (більше 2/5 опитаних).

У місті діє контроль за якістю надання транспортних послуг з боку органів місцевого самоврядування та міська Координаційна рада з питань безпеки дорожнього руху при виконавчому комітеті Глухівської міської ради – фахівці (-ні) відділу економічного аналізу та прогнозування управління соціально-економічного розвитку Глухівської міської ради здійснюють затвердження паспортів транспортних

маршрутів, систематичне корегування схеми руху громадського транспорту у місті, вивчають кількісні показники пасажиропотоку та тестують розклади руху на пільгових маршрутах, у прив'язці до соціально важливих локацій мешканців (-ок) міста відповідних соціальних статусів та вікових груп, ініціюють введення додаткових пільгових маршрутів у віддалених мікрорайонах міста, здійснюють «ревізії» рентабельності маршрутів у місті за зверненнями перевізників, враховуючи відсутність комунального транспортного обслуговування.

Оціночне картування дозволило визначити зауваження до кожного з транспортних маршрутів у місті та пріоритетні пропозиції мешканців та мешканок щодо покращення громадського транспорту у місті Глухові – більше половини опитаних вважає за потрібне продовжити рух громадського транспорту на годину (або декілька годин), зробити на зупинках «кишені» заїзду для більш зручних та автономних зупинок громадського транспорту, запровадити спеціальну гарячу лінію для скарг, збільшити кількість транспорту для пільговиків (в місті діють пільгові маршрути в ранковий, обідній та вечірній час), запровадити електронну транспортну картку жителя міста Глухова для вивчення стану пасажиропотоків (у т.ч. пільговиків) та збільшити поінформованість мешканців (-ок) про контакти відповідальних осіб, які опікуються якістю надання громадських транспортних послуг у місті.

дорожня карта покращення послуг

1. Відповідно до цілі 11 Сталого розвитку «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів», при наданні послуг щодо благоустрою території необхідно враховувати ґендерно-чутливий критерій – рівень вуличного освітлення та якість транспортних послуг.
2. У місті Глухів відсутній комунальний громадський транспорт, послуги надають два приватних підприємства, яких обрано через систему Prozorro. Фахівець відділу економічного аналізу та прогнозування управління соціально-економічного розвитку Глухівської міської ради проводить моніторингові візити щодо оцінки якості обслуговування як реакція на скарги.
3. Мережа вуличного освітлення знаходиться в підпорядкуванні управління ЖКГ Глухівської міської ради. В якості пілота у м. Глухові в 2017 році була придбана та встановлена «Інтелектуальна система управління вуличним освітленням», яка дозволяє керувати інтенсивністю освітлення, оперативно реагувати на несправність.
4. Покращити рівномірність освітлення вулиць та місць громадського простору як фактор формування безпечного простору в громаді, особливо для дівчат і жінок.
5. Оптимізувати час графіків руху відповідно до потреб мешканців та мешканок міста.
6. Підвищити поінформованість мешканців та мешканок громади про контакти відповідальних осіб, які опікуються справністю освітлювальної мережи у місті та роботи громадського транспорту.
7. Впровадити практику вивчення потреб мешканців та мешканок міста при розробці політик.
8. При розробці політик у сфері транспортного обслуговування на сьогодні враховуються лише потреби окремої цільової групи – пільговики (24% від загальної кількості населення).
9. Внести зміни у Заходи щодо реалізації Програми економічного і соціального розвитку міста Глухова на 2019 рік та наступні 2020-2021 роки.
10. У Глухівській міській раді була проведена нарада серед галузевих спеціалістів щодо врахування потреб мешканців та мешканок міста у сфері вуличного освітлення та громадського транспорту. Першочерговим було визначено покращення графіку руху у вечірній час, заплановано проведення зустрічей з перевізниками та обговорення пропозицій щодо додаткових рейсів.

РЖИЩІВСЬКА МІСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, Київська область

про громаду

Створена: 23 серпня 2018 року

Чисельність населення громади: 10177 осіб, в т.ч. жінки – 5406 осіб (53%), чоловіки – 4771 осіб (47%).

Населені пункти: 10 (місто Ржищів, село Балико-Щучинка, село Уляники, село Гребені, село Юшки, село Півці, село Онацьки, село Яблунівка, село Пії, село Липовий Рір).

Бюджет на 2019 рік: 99955,76 тис. грн.

Сайт: <http://rzhyschiv-rada.gov.ua/> (сайт на реконструкції)

<https://www.facebook.com/Ржищівський-міськвиконком-904324303036308/>

Існуючі ґендерно-чутливі практики в громаді:

26 липня 2019 року на сесії Ржищівської міської ради затверджено «Стратегію розвитку Ржищівської об'єднаної територіальної громади до 2030 року».

ДО УВАГИ:

Стратегічне бачення громади:

Ржищівська міська об'єднана територіальна громада – самоврядна, самодостатня, інвестиційно приваблива громада з розвиненим експортно-орієнтованим бізнесом, що базується на органічних технологіях та співпраці.

Органічне, безпечне, енергоефективне середовище для життя із сучасними публічними просторами для розвитку кожного громадянина.

Гостинна, туристично приваблива, ҐЕНДЕРНООРІЄНТОВАНА громада із якісними та доступними публічними послугами та сучасними сервісами.

ДО УВАГИ: налагоджений збір ґендерно-сегрегованих даних (див. Додатки).

Ініціатор – начальниця відділу з питань економіки промисловості, транспорту, зв'язку та комунальної власності

ґендерний аналіз

Спорт та фізична активність

Жінки громади та представники місцевої влади з використанням методології соціального картування здійснили оцінку прогалин у наданні послуг на рівні громади як для жінок, так і для чоловіків, і, обрали фокусом уваги для роботи жіночої ініціативної групи мешканок м.

Ржищева гендерний аналіз проблематики доступності послуг з фізичної культури та спорту у громаді.

Аналіз результатів онлайн-опитування жінок та чоловіків Ржищівської ОТГ продемонстрував, що тільки 1/4 опитаних мешканців та мешканок ОТГ займаються фізичними вправами та спортом постійно, що впродовж останніх 6 місяців фізична активність для більше ніж половини опитаних пов'язана лише із самостійними заняттями, і, що основною причиною, через які мешканці та мешканки громади не займаються спортом та фізичною активністю на регулярній основі, є відсутність доступних локацій для їхніх занять спортом поблизу їхнього місця проживання. Тільки 1/7 опитаних у віці від 18 років та старше погоджуються з тим, що у населеному пункті, де вони мешкають, є достатньо можливостей для жінок та чоловіків всіх вікових категорій для занять спортом та фізичною активністю: відсоток задоволених наявними можливостями для занять фізичною активністю та спортом є більшим серед опитаних мешканців та мешканок центральної садиби та респондентів-чоловіків, та меншим для опитаних усіх інших населених пунктів громади та респонденток-жінок.

1/5 опитаних мешканців та мешканок Ржищівської ОТГ мають сьогодні актуалізоване бажання займатися спортом та більше 3/5 фізичною активністю на регулярній основі.

3/5 опитаних має бажання займатися спортом та фізичною активністю у своєму населеному пункті та третина опитаних готові відвідувати спортивні арени у центральній садибі у разі їх створення, і, 1/2 опитаних вважає, що необхідно покращити транспортне сполучення між Ржищевом та їх населеним пунктом задля їхньої зручності занять спортом та фізичною активністю. Для 3/5 опитаних жінок та чоловіків є важливою можливість залишити дитину під наглядом (професійним та у спеціальній локації), в той час коли вони займаються спортом чи фізичною активністю. Для більшості опитаних потрібна фахова допомога та консультації професійного тренера (-ки) зі спорту та фізичної активності, та 3/5 фахова консультація лікаря задля вибору оптимального режиму та виду фізичної активності.

Більше 3/5 опитаних вважають що місцева влада повинна у найближчій перспективі докласти зусиль задля розвитку спортивної інфраструктури та надання послуг із фізичної активності у Ржищівській ОТГ.

На думку мешканців та мешканок, громада задля задоволення їх актуалізованих потреб повинна:

1) розбудовувати спортивну інфраструктуру *«відкрити в населених пунктах зали для тренування, які б були доступні для кожного», «побудувати повноцінний спортивно-оздоровчий комплекс для дорос-*

лих і дітей, і обов'язково з басейном», «встановити якісні спортивні майданчики»);

2) забезпечити локації надання послуг з фізичної культури та спорту відповідними кадрами (*«запросити професійних спортсменів на тренерські посади»*);

3) здійснювати фокусну пропаганду фізичної активності, спорту та здорового способу життя по відношенню до всіх гендерних та вікових груп у громаді (*«популяризувати спорт серед усіх верств населення»*);

У межах гендерного аналізу з'ясовані пріоритетні напрями розбудови спортивної інфраструктури та надання послуг з фізичної активності та спорту для задоволення потреб жінок та чоловіків у громаді (див. рис. 3,4), які є відмінними для різних вікових груп у кожній гендерній групі.

Транспортні послуги

Ржищівська громада – студентська громада.

135 студенток 4 вузів розташованих у м. Ржищеві (Ржищівського будівельного технікуму, Ржищівського гуманітарного коледжу, Ржищівського індустріального педагогічного технікуму та Ржищівського професійного ліцею) за методологією звітних карток та методу картування оцінювали якість транспортних послуг та транспортного сполучення. Контингенти здобувачів та здобувачок освітніх послуг навчальних закладів у місті

Рис. 3. Пріоритетні напрями надання послуг з фізичної активності та спорту для жінок у Ржищевській громаді

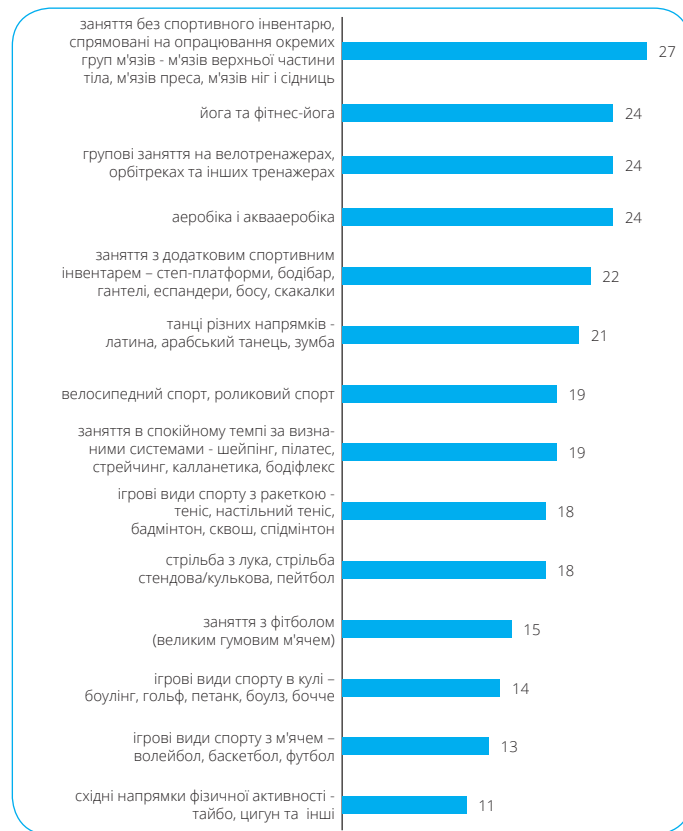
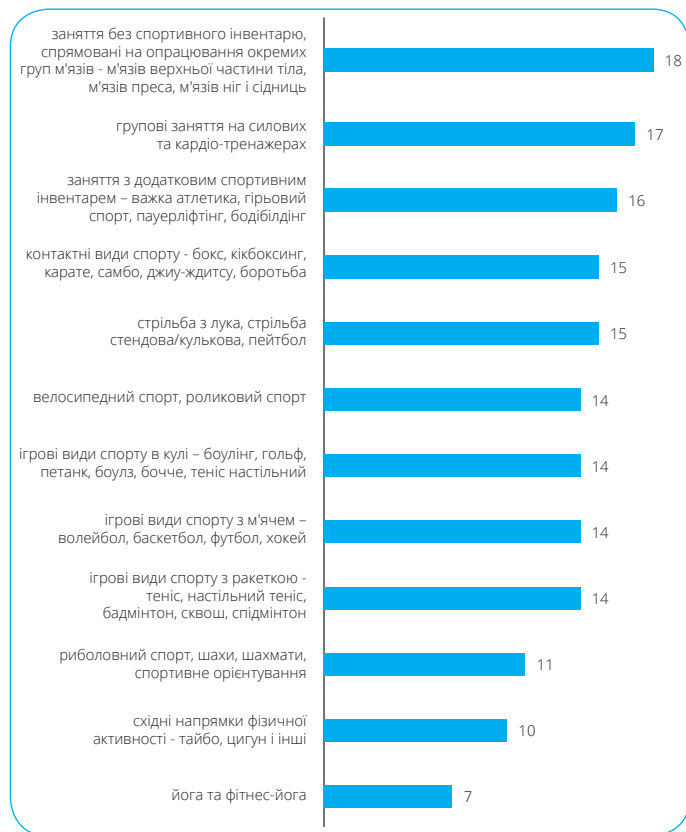

Рис. 4. Пріоритетні напрями надання послуг з фізичної активності та спорту для чоловіків у Ржищевській громаді

складається на 3/5 із студенток та студентів що проживають у Київській області, у т.ч. у місті Ржищеві та населених пунктах що входять до складу Ржищівської ОТГ, і, на більше ніж 1/4 із студентів та студенток які приїхали здобувати освіту з Житомирської, Черкаської, Рівненської, Закарпатської та інших областей країни.

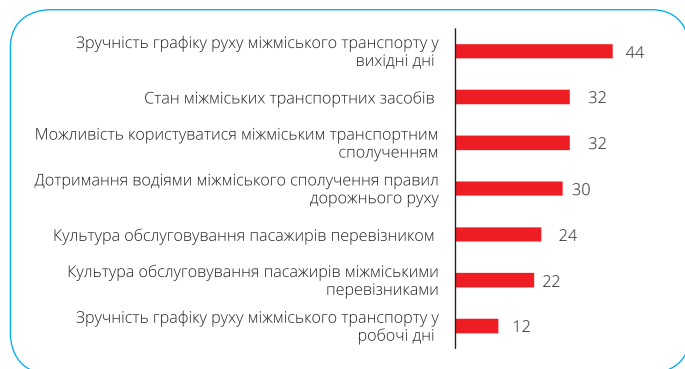
За 5-ти бальною шкалою якість внутрішнього транспортного сполучення у місті Ржищів за оцінкою студенток склала 3,4 бали, якість міжміського транспортного сполучення – 2,6 балів. Під час картування оптимального зовнішнього транспортного сполучення студентки надали пропозиції щодо покращення наявного міжміського транспортного сполучення, – вказали населені пункти між якими бажано покращити міжміське транспортне сполучення у робочі та вихідні дні та населені пункти та райони області з якими бажано встановити транспортну логістику.

Оцінка внутрішнього та зовнішнього транспортного сполучення відбувалася за критеріями «можливість користуватися міським транспортом у всіх районах та мікрорайонах міста та міжміським транспортним сполученням», «зручність графіку руху транспорту в ранковий час та вечірній час», «зручність графіку руху міського та міжміського транспорту, а також транспорту у вихідні дні та робочі дні», «стан транспортних засобів», «дотримання водіями правил дорожнього руху», «культура обслуговування пасажирів перевізниками» (див. рис. 5.6)

Рис. 5. Незадовільні оцінки якості внутрішнього транспортно-спортивного сполучення у місті студентками вузів, %

Рис. 6. Незадовільні оцінки якості зовнішнього транспортно-спортивного сполучення у місті студентками вузів, %

дорожня карта покращення послуг

спорт та фізична активність

1. Перспектива надання послуг для людей з інвалідністю.
2. Розбудовувати інфраструктуру для надання послуг із фізичної реабілітації, що включає застосування з лікувальною і профілактичною метою фізичних вправ у процесі відновлення здоров'я та фізичного стану жінок.
3. Створення умов для отримання фахової консультації лікаря задля вибору оптимального режиму та виду своєї фізичної активності, а також можливість скористатися фаховою
4. Створення умов при яких, при яких жінки, які мають дітей, змогли б залишити дитину під наглядом в той час коли відбуваються зайняття.
5. Спортивна інфраструктура може приносити бюджету громади додаткові кошти.

БОРАТИНСЬКА СІЛЬСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, Волинська область

про громаду

Дата створення: 05.07.2017

Чисельність населення громади: 8729 осіб, у тому числі жінок – 4536 осіб (52 %), чоловіків – 4193 особи (48 %) (станом на 01.01.2019)

Населені пункти: 12 (село Боратин, село Новостав, село Рованці, село Голишів, село Баїв, село Городище, село Цеперів, село Промінь, село Мстишин, село Коршовець, село Луциці, село Вербаїв)

Бюджет на 2019 рік: 166097, 96 тис. грн.

Сайт: <https://boratyn.silrada.org/>

Існуючі ґендерно-чутливі практики в громаді:

Проведено збір статистичної інформації шляхом онлайн-опитування молоді.

Запроваджено систему фінансових стимулів для молоді – програма Боратинської сільської ради «Ініціативна молодь»:

Забезпечено реалізацію Програми підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» на 2018-2020 роки:

ґендерний аналіз

Ініціативна робоча група визначила сферу, яка відповідає пріоритетній діяльності та знаходиться в межах повноважень громади – питання формування молодіжної політики ОТГ. У громаді було створено робочу групу щодо організації та вирішення питань молодіжної політики на території Боратинської сільської ради (Розпорядження голови від 16.08.2019 № 89-1.2) та розпочато розробку проекту цільової програми «Розвиток та підтримка молодіжної політики в Боратинській ОТГ на 2019-2022 роки».

ґендерний аналіз потреб молоді громади, у форматі фокус-групового аналізу стратегічних потреб молоді Боратинської ОТГ з урахуванням віку, статі та соціального статусу молоді громади за різними кластерами, дозволив прийняти рішення щодо імплементації концептуального підходу Мінмолодьспорту щодо структурно-функціональної моделі реалізації молодіжної політики на рівні ОТГ, яка зосереджує увагу на тому, що молодіжна політика повинна інтегрує в собі всі сфери відповідальності по роботі з

молоддю (освіту, працевлаштування та ринок праці, культурний розвиток, соціальний захист тощо).

При розбудові подальшої молодіжної політики в громаді необхідно перш за все орієнтуватися на наступні пріоритети ефективної реалізації молодіжної політики в ОТГ, як

- ✓ системне бачення кроків про розбудові інфраструктура молодіжної політики в ОТГ, у тому числі її організаційного та фінансового забезпечення (створення молодіжного центру та посади молодіжного працівника);
- ✓ активізацію діяльності щодо молодіжної громадської відповідальності у контексті безпосередньо соціально-економічного розвитку громади, коли потенціал молоді використовується при розроблені та прийнятті рішень на рівні громади;
- ✓ необхідності впровадження системи оцінювання ефективності молодіжної роботи і звітування перед громадою про стан роботи з молоддю, з акцентом на апелюванні до потреб та інтересів молоді;
- ✓ забезпечення відповідних умов молодіжної участі та молодіжного громадського контролю.

дорожня карта покращення послуг

1. Сформувати стратегію розвитку пріоритетних напрямів молодіжної політики в ОТГ, враховуючи наступне:
 - a. напрямки молодіжної політики потрібно визначити з урахуванням гендерного підходу, враховуючи стать, вік, стратегічні потреби молоді, локацію проживання;
 - b. для напрямків молодіжної політики потрібно обирати практики разового та сталого характеру, які б унаслідувалися з року в рік.
2. Представники/представниці ОТГ, які безпосередньо працюють з молоддю, за відправну точку у цьому процесі мають брати визначення кількісних, вікових та інших характеристик цільової групи й оцінку її потреб.
3. Необхідне політичне рішення щодо посадової особи, яка опікується молодіжною політикою, з метою проходження підвищення її кваліфікації (створити посаду молодіжного працівника або декількох молодіжних працівників).
4. Розробити проект Програми розвитку молодіжної політики з урахуванням потреб та інтересів молоді й відповідною методичною підтримкою з урахуванням міжнародного досвіду та кращих практик.

Відповідно проект Програми розглянути з усіма цільовими групами.

5. Розпочати діалоги в громаді, ініційовані членами/членкинями ініціативної робочої групи щодо фінансування або/та сприяння в залученні фінансових коштів на реалізацію нової молодіжної Програми і проектів локального рівня тощо.
6. У громаді створено робочу групу щодо організації та вирішення питань молодіжної політики на території Боратинської сільської ради (Розпорядження голови від 16.08.2019 № 89-1.2).
7. Розробляється проект цільової програми «Розвиток та підтримка молодіжної політики в Боратинській ОТГ на 2019-2022 роки».
8. Здійснено моніторинг потреб молоді Боратинської ОТГ з врахуванням віку, статі, соціального статусу.

ВОСКРЕСЕНЬСКА СЕЛИЩНА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА,

Миколаївська область

про громаду

Створена: 18 грудня 2016 року

Чисельність населення громади: 12350 осіб, в т.ч. жінки – 6244 осіб (51%), чоловіки – 6106 осіб (49%), в т.ч. міське населення – 4774, сільське населення – 6401.

Населені пункти: 4 (селище Воскресенське, селище Горохівка, село Калинівка, село Пересадівка)

Бюджет на 2019 рік: 62394,35 тис. грн.

Сайт: <https://voskresenska.rada.today/>

Існуючі ґендерно-чутливі практики в громаді:

ДО УВАГИ: визначена особа, яка відповідальна за впровадження ґендерної політики в ОТГ.

ґендерний аналіз

У Воскресенській ОТГ жіноча робоча група провела польову експрес оцінку доступності, якості та пріоритетності адміністративних, соціальних, житлово-комунальних та культурних послуг в громаді.

За результатами експрес оцінювання мешканців населених пунктів громади, ефективність діяльності органів місцевої влади щодо надання освітніх послуг в громаді, вироблення політики щодо безпеки в громаді, надання адміністративних послуг та соціальної допомоги та соціальних послуг склала 4 бали за 5-ти бальною шкалою.

Якість надання комунальних послуг з електропостачання, опалення, холодного водопостачання та газопостачання – оцінено в інтервалі від 4,1 до 3,4 балів, якість послуг з вивезення сміття, утримання навколо-будинкових територій та утримання будинків та територій спільного користування – в інтервалі від 3,3 до 3 балів. Оцінка якості послуг з громадського транспорту за складовими – від 4,2 до 2,9 балів, якість та доступність культурних та рекреаційних послуг на території громади – від 3,5 до 2,1 балів.

Щодо кожного з вищевказаних блоків послуг в громаді було здійснено деталізований зріз за маркерами, ідентифікованими робочою групою, що враховували місцеву специфіку надання послуг.

Зокрема, така деталізація дозволила виявити проблемні характеристики кожної із послуг для різних вікових груп та населених пунктів громади.

Наприклад, аналіз транспортних послуг за оцінками старшої вікової групи населення громади (старші за 55 років) дозволив з'ясувати, що вони не є задоволеними доступністю інформації про розклад руху та часовими

межами початку та закінчення руху при задоволеності частотою руху транспорту, зручністю розташування зупинок, надійністю руху, кількістю наявних маршрутів та якістю облаштування зупинок (див. рис. 7).

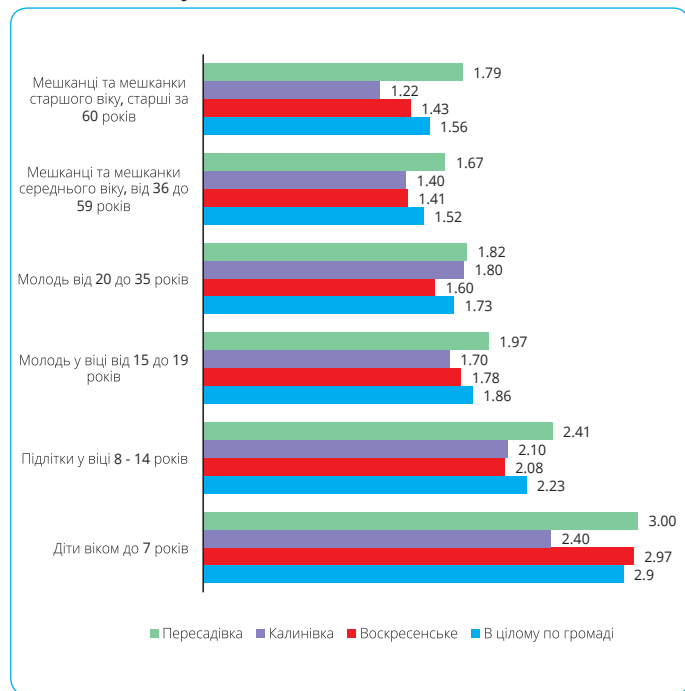
Рис. 7. Оцінка якості громадського транспорту мешканцями та мешканками, Воскресенської ОТГ, бали

Аналіз задоволеності кількістю локацій відпочинку де можна змістовно провести вільний час, виявив різний ступінь задоволеності наявними рекреаційними можливостями між віковими групами мешканців (-ок) та населенням різних населених пунктів громади: такі цільові групи населення як діти, підлітки та молодь, а також, мешканці та мешканки центральної садиби всіх вікових груп, мають більшу можливість для змістовно-

го відпочинку у вільний час, ніж інші вікові групи та мешканці та мешканки інших населених пунктів громади (див. рис. 8).

Рис. 8. Оцінка ступеня задоволеності можливості змістовного відпочинку у вільний час різних вікових та локальних груп Воскресеньської громади (кількість зон відпочинку), бали

дорожня карта покращення послуг

1. Головне завдання децентралізації – досягнення і виконання соціальних стандартів доступності та якості адміністративних, соціальних, освітніх, культурних, житлово-комунальних послуг на рівні громади.
2. Воскресеньська ОТГ закладає інституційні основи для впровадження комплексного гендерного підходу у розвиток громади.
3. Проводити оцінку якості надання послуг в громаді на постійній основі.
4. Організувати канали зворотного зв'язку для мешканців та мешканок громади.
5. Впровадити практику вивчення потреб мешканців та мешканок громади при розробці стратегічних та програмних документів ОТГ.
6. Формування гендерно-чутливої Стратегія розвитку Воскресеньської об'єднаної територіальної громади 2019-2021 роки.

ШИРОКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, Миколаївська область

про громаду

Створена: 24 грудня 2017 року

Чисельність населення громади: 3585 осіб, в т.ч. жінки – 1926 осіб (54%), чоловіки – 1659 осіб (46%)

Населені пункти: 7 (село Червона Долина, село Покровське, селище Поляна, селище Степове, селище Широке, село Новопетрівка, село Любине)

Бюджет на 2019 рік: 28298,4 тис грн.

Сайт: <http://shirokivska.gromada.org.ua/>

ґендерний аналіз

позашкільна освіта

Жіноча ініціативна робоча група у Широківській ОТГ зосередила свою увагу на аналізі доступності та відповідності змістовної спрямованості гурткової роботи для школярів, позашкільна освіта яких має укорінені традиції в громаді, та чоловіків і жінок старшого віку, потреби та інтереси яких у сфері дозвілля з боку громадою не були пріоритезовані.

Переважна більшість опитаних школярів Широківської ОТГ відвідує гуртки спортивного спрямування (волейбол, гандбол, теніс, скетбол, футбол, дзюдо), туристичний, вишивання, технічний. Більшість опитаних школярів, які зараз відвідують гуртки та секції планують і надалі їх відвідувати і тільки 1/7 частина не хотіли б відвідувати у перспективі гуртки та секції. Серед причин не відвідування гуртків школярами та школярками, ідентифікуються – для 1/7 опитаних школярів (-ок) відсутність досвіду відвідування гуртків або секцій взагалі, для ¼ – відсутність вільного часу, відсутність зацікавленості відвідувати гуртки, для 1/3 – не відвідування гуртків більшістю друзів та 1/3 – втрата інтересу до наявної гурткової та секційної роботи тих школярів, які раніше відвідували гуртки («я раніше відвідувала гурток (секцію), зараз мені це не цікаво»). А також 1/3 школярів (-ок) вважає, що у школі немає гуртків відвідувати які б було цікаво.

Половина опитаних вважає, що вибір секції (гуртків) є невеликим, а вільний від навчання час необхідно якось проводити, – така ситуація говорить про ситуацію «вимушеного» вибору спрямованості гуртків та секцій для половини школярів та школярок Широківської ОТГ. За результатами аналізу тільки для 1/5 опитаних гурток, який вони відвідують є пов'язаним з їх майбутньою професією (спеціальністю). Водночас, 2/5 опитаних школярів каже про те, що заняття в гуртку допомагають їм в навчанні.

І, тільки 1/5 школярів (-ок) відвідують гуртки та секції зважаючи на те, що гурток або секція розташовані поруч в населеному пункті, в якому вони проживають, а це означає, що школярі (-ки) з села Покровського та селищ Поляна, Степове та Любине відвідують мережу гуртків що функціонує при Новопетрівській, Червонодолинській та Широківській загальноосвітній школах I-III ступенів.

Серед школярів (-ок), які відвідують гуртки, 3/5 кажуть, що їм подобається ходити в гурток або секцію, водночас 1/5 – кажуть про те, що їхнє відвідування гуртка насамперед пов'язане із бажанням їхніх батьків («так хочуть мої батьки»), більше половини школярів та школярок кажуть що відвідування ними гуртка або секції є пов'язаним з тим, що їм подобається їх викладач, який веде гурток та секцію, 2/5 – кажуть що відвідування гуртків є обумовленим тим, що гурток (секцію) відвідують їх друзі, і, вони відвідують гуртки та секції «за кампанію» з ними, а, для 3/5 школярів (-ок) обумовлює відвідування гуртків та секцій їх локалізація у школі.

Школярі (-ки) задля покращення наявної роботи у громаді кажуть про необхідність: придбання нового обладнання, устаткування, матеріалів та обладнання нових аудиторій (кімнат) для гурткової (секційної) роботи (більша частина опитаних), розширення переліку гуртків та секцій (3/5 опитаних), залучення до гурткової та секційної роботи нових викладачів (1/2 опитаних), 3/5 опитаних мають артикульоване

бажання брати участь в конкурсах пов'язаних із тематикою гурткових (секційних) занять.

Якби школярі (-ки) самостійно визначали спрямованість гурткової (секційної) роботи у школі, то вони б запропонували запровадити у школах гуртки такої тематичної спрямованості, як: гуртки спортивної спрямованості, вивчення іноземних мов, ліплення, гри в бейблейд, водіння, науково-дослідний, медичний, кулінарний, хореографічний, театральний, музичний, декоративно-прикладного мистецтва, шиття, плавання, гри в шахи.

Результати дослідження потреб:

- ✓ не виявлено відмінності у відповідях хлопчиків та дівчат, різниці школярів та школярок різних вікових груп;
- ✓ тенденції не відвідування гуртків є типовими для всіх гендерно-вікових груп школярів та школярок Широківської ОТГ;
- ✓ пропозиції з боку «споживачів» послуг гурткової роботи кажуть про необхідність збільшення переліку гуртків та секцій в школах громади та перегляд їх змістовної спрямованості кожного навчального року, зважаючи на потреби учнів та учениць;
- ✓ готовність школярів та школярок обирати гуртки різної тематичної спрямованості демонструє наявність

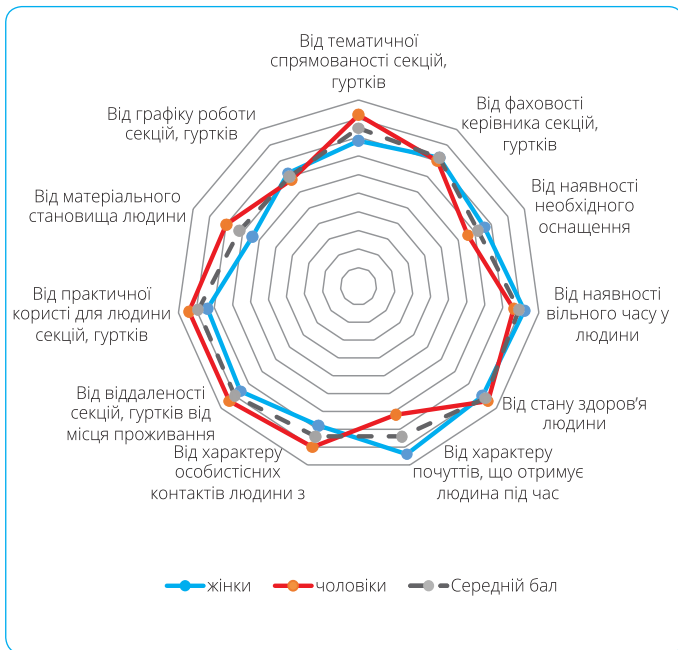
потреби долучатися до різнотематичної гурткової та секційної роботи та великий запит на її розширення в громаді;

дозвілля жінок і чоловіків старшого віку

Щодо потреб старших мешканців та мешканок громади – 3/5 опитаних мають бажання у вільний час відвідувати секції, гуртки, клуби за інтересом, тематичні групи та інше, якщо такі будуть створені у громаді найближчим часом. Тільки 1/10 опитаних мешканців та мешканок громади у віці старше за 55 років негативно оцінюють свою готовність відвідувати секції та гуртки та 1/6 опитаних – скоріше не готові відвідувати гуртки та секції для літніх людей. За результатами аналізу вмотивованість людини у старшому віці відвідувати секції, гуртки, клуби за інтересом та тематичні групи залежить насамперед від стану здоров'я людини, віддаленості секцій, віддаленості гуртків від місця проживання, від практичної користі занять для літньої людини та наявності у неї вільного часу (див. рис. 9). Чоловіки старшого віку, які мешкають у Широківській ОТГ, на відміну від жінок, більшою мірою при оцінці вмотивованості відвідувати гуртки та тематичні групи за інтересом зважають на їх тематичну спрямованість, а жінки старшого віку, на відміну від чоловіків, – на характер почуттів, які отримує людина під час відвідування секцій, гуртків.

Ініціативна група також проаналізувала бажану тематичну спрямованість гуртків, секцій, клубів за інтересом, тематичних груп для старших мешканців за всіма 7 населеними пунктами громади: загально пріоритетними для чоловіків та жінок старшого віку є музично вокально-театрально-хореографічна та спортивна спрямованість гуртків. Для чоловіків старших за 56 років – природнича (садівництво, ландшафтний дизайн та ін.), для жінок старших за 56 років – декоративно-прикладна (вишивка, в'язання, шитво, плетіння тощо) та кулінарна. Аналіз виявив, що змістовна спрямованість гуртків та секцій не впливає на варіативність тривалості занять, що обирають жінки та чоловіки старшого віку: жінки та чоловіки старшого віку рівною мірою готові відвідувати гуртки та секції що функціонують на постійній основі (1 – 2 рази на тиждень) або 1 раз на місяць, а також, сезонно (літом або зимою).

Рис. 9. Вмотивованість людини у старшому віці (старші 55 років) відвідувати секції, гуртки, клуби за інтересом та тематичні групи, бали

дорожня карта покращення послуг

позашкільна освіта

1. Сфера позашкільної освіти – дуже важлива для формування компетенцій учнівської молоді та потребує оновлення. Міністерством освіти України розроблені «Методичні рекомендації щодо реалізації ключової реформи Міністерства освіти і науки України «Нова українська школа» в позашкільній», якими передбачено 5 ключових змін позашкільної освіти: нова модель фінансування, нова система моніторингу, визнання результатів позашкільної освіти, модернізація змісту та ринкова конкуренція в позашкільній. Ключовий акцент в реформі позашкільної освіти на те, щоб заклади позашкільної освіти змогли розширювати спектр своїх послуг відповідно до потреб.
2. Проведення ґендерного аналізу в сфері позашкільної освіти у громаді відповідає сучасним тенденціям і є важливим кроком.
3. Постійно проводити моніторинг запитів та потреб хлопців та дівчат різних вікових категорій щодо послуг, які надаються закладами позашкільної освіти.
4. Відійти від впровадження заходів, які є ґендерно-сліпими, оскільки не відповідають потребам дівчат та хлопців (за віком, місцем проживання) у позашкільній освіті.

5. Осучаснення і відкриття нових гуртків відповідно до потреб дівчат та хлопців.
6. Врахувати готовність дівчат та хлопців залучатися до нових гуртків (особливо хлопців).
7. Внесення змін до навчальних програм, з орієнтацією на потреби дівчат та хлопців щодо їх профорієнтації.

дозвілля жінок і чоловіків старшого віку

1. Залучення жінок і чоловіків старшого віку до активностей громади, формування політик, а також і надання відповідних послуг в сфері культури, освіти, медицини – є важливим завданням ОТГ.
2. Соціально-культурний статус жінок і чоловіків старшого віку не завжди відповідає загальносвітовим нормам і стандартам, існує обмежений набір соціальних ролей і культурних форм активності, які можуть бути доступні їм.
3. Незважаючи на те, що діє наказ Міністерства соціальної політики України від 25.08.2011 № 326 «Про впровадження соціально-педагогічної послуги «Університет третього віку», в сільських та селищних громадах існує обмежений спектр послуг для людей старшого віку у сфері культури та освіти.
4. У Широківській громаді проходить реконструкція будинків культури. У 2018 році на базі Новопетрів-

ського будинку культури створено Центр родинного дозвілля. У 2019 році розпочато ремонт будинку культури у селі Червона Долина. Окрім ремонтних робіт, постає питання формування нового спектру послуг даних закладів.

5. Проводити аналогічні дослідження вивчення потреб різних цільових груп у громаді регулярно, досліджувати культурні запити різних цільових груп населення громади з певною періодичністю та оцінювати якість послуг яка надається (проводити систематичну оцінку послуг).
6. Організувати логістику щодо можливості відвідування гуртків.
7. Об'єднати інтереси та потреби школярів та людей старшого віку при наданні культурних послуг.
8. Розглянути сільські клуби та бібліотеки як простір для ревіталізації – оновлення простору та змісту послуг сільських бібліотек/клубів відповідно до потреб різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків.
9. Створення та прийняття цільової місцевої програми «Розвиток культури Широківської ОТГ на 2020 рік».

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
на підставі ґендерного аналізу послуг в громадах
 Ґендерно-орієнтована матриця втручання в політики та послуги

Сфера/послуга	Результат ґендерного аналізу	Рекомендації	Показники моніторингу
Позашкільна освіта	Стереотипність при формуванні переліку гуртків	Розширити спектр послуг з урахуванням потреб дівчат і хлопців (відкриття нових гуртків)	Кількість учнів, які відвідують гуртки з розбивкою за статтю, віком, населеними пунктами % дівчат / хлопців, які стали відвідувати гуртки
Дозвілля для жінок і чоловіків старшого віку (55+)	Відсутність практики організації дозвілля для жінок і чоловіків старшого віку (55+)	Розширити спектр послуг з урахуванням потреб жінок і чоловіків старшого віку (55+) (відкриття нових гуртків)	Кількість осіб, які відвідують гуртки з розбивкою за статтю, віком, населеними пунктами % жінок / чоловіків, які стали відвідувати гуртки
Спорт	Врахування потреб окремої групи отримувачів послуг (хлопці)	Розширити спектр послуг з урахуванням потреб жінок і чоловіків (відкриття нових секцій)	Кількість осіб, які відвідують гуртки з розбивкою за статтю, віком, населеними пунктами % дівчат / жінок, які стали відвідувати гуртки
Молодіжна політика	Врахування потреб окремої групи отримувачів послуг (дівчата/хлопці шкільного віку)	Розширити спектр послуг з урахуванням потреб молоді різного віку та статті (відкриття нових гуртків)	Кількість учасників заходів з розбивкою за статтю, віком, населеними пунктами
Вуличне освітлення	Нерівномірність вуличного освітлення (центр-окраїна, адміністративні будівлі – громадський простір)	Рівномірність вуличного освітлення	% підвищення безпеки в громаді
Транспортні послуги	Врахування потреб окремої групи отримувачів послуг (пільговики)	Формування графіків руху відповідно до потреб мешканців та мешканок громади	

СЛОВНИК

Гендер – це змодельована суспільством та підтримувана соціальними інститутами система цінностей, норм і характеристик чоловічої й жіночої поведінки, стилю життя та способу мислення, ролей та стосунків жінок і чоловіків, набутих ними як особистостями в процесі соціалізації, що насамперед визначається соціальним, політичним, економічним і культурним контекстами буття й фіксує уявлення про жінку та чоловіка залежно від їх статі. (Мельник, Т. М. (2004). *Гендер як наука та навчальна дисципліна. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник* (с. 10 – 29).

Гендерна рівність – означає, що всі людські істоти мають свободу для розвитку своїх особистих здібностей та свободу вибору без обмежень, пов'язаних із жорстко закріпленими гендерними ролями; що різна поведінка, прагнення та потреби жінок і чоловіків враховуються, оцінюються й підтримуються рівним чином. (Європейська Комісія, 2004)

Гендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. (Закону України «Про забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок», розділ 1, ст. 1)

Гендерний аналіз – дослідження відмінностей в умовах, потребах, рівнях участі, доступі до ресурсів та розвитку, контролі над активами, повноважень для прийняття рішень та ін. між жінками та чоловіками, а також їх усталених статевих ролей. (Європейська Комісія, 1998)

Гендерний аудит – аналіз та оцінка політик, програм та установ на предмет застосування гендерних критеріїв. (Європейська Комісія, 1998)

Оцінка гендерних впливів – аналіз політичних пропозицій на предмет їх можливого різного впливу на жінок та чоловіків з метою внесення до цих пропозицій змін, які нейтралізують дискримінаційні ефекти та забезпечують гендерну рівність. (Європейська Комісія, 2001)

Потреби – це відчуття нестачі чогось, що потрібне для підтримання життєдіяльності й розвитку організму, людської особистості, суспільства загалом.

Практичні гендерні потреби – потреби, які виникають у жінок та чоловіків, виходячи з їх соціальних ролей, що закріплюються для них суспільством.

Стратегічні гендерні потреби залежать від конкретних соціальних, економічних і політичних умов, в яких перебувають жінки та чоловіки.

Державні послуги – будь-які платні послуги, обов'язковість отримання яких встановлюється законодавством та які надаються фізичним чи юридичним особам органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування і створеними установами та організаціями, що утримуються коштом відповідних бюджетів.

Послуга – діяльність з надання певного матеріального чи нематеріального блага іншій особі, що здійснюється для задоволення її особистих потреб.

Гендерно – чутливі послуги (gender-sensitive services) – послуги, що створюються та надаються з урахуванням гендерної складової, не містять ознак сексизму та мають на меті підтримку ідеї гендерної рівності.

ДОДАТКИ

Інформація щодо чисельності населення Ржищівської ОТГ з розподілом за статтю та віком в розрізі населених пунктів станом на 1 січня 2018 року

Населені пункти ОТГ	УСЬОГО, осіб	жінки						чоловіки					
		0-5	6-17	18-39	40-59	60+	Усього	0-5	6-17	18-39	40-59	60+	Усього
м. Ржищів	7426	230	390	1351	938	1081	3990	254	421	1403	814	544	3436
с. Півні та Онацьки	355	4	18	44	46	68	180	11	28	54	50	32	175
с. Яблунівка	236	8	17	36	39	26	126	6	16	40	31	17	110
с. Пії	935	25	36	138	139	158	496	27	55	124	130	103	439
с. Липовий ріг	218	7	9	31	39	30	116	7	12	39	29	15	102
с. Балико-Щучинка	398	4	21	59	55	42	181	11	39	78	60	29	217
с. Уляники	176	0	11	22	25	32	90	1	7	30	27	21	86
с. Гребені та Юшки	433	17	18	68	56	68	227	10	19	78	57	42	206

7 кроків до ґендерної рівності в громадах

1. Впровадження Типових профілів громад з урахуванням ґендеру та забезпечення прав людини (в тому числі, вразливих груп (ґендерний аудит доступності).
2. Впровадження ґендерно-орієнтованого бюджетування.
3. Збільшення кількості ґендерно-орієнтованих проектів
4. Впровадження ґендерно-правової експертизи проектів НПА органів влади, а також рішень ОМС.
5. Створення секторальної Ґендерної Платформи для ОТГ.
6. Створення Руху «Громада розвитку можливостей жінок».
7. Врахування в Індексі регіонального людського розвитку ґендерних показників.

ДОСВІД ULEAD: Інтеграція потреб та досвіду жінок та чоловіків у процес надання адміністративних послуг

- ✓ Збирати деталізовані данні із розподілом за статтю
- ✓ Підвищувати обізнаність і розуміння ґендерних питань через тренінги та навчання
- ✓ Залучати нарівні різні групи жінок та чоловіків до усіх етапів планування ЦНАП
- ✓ Впроваджувати ґендерний підхід у організації роботи, будівлі та внутрішньому просторі
- ✓ Забезпечувати ґендерний баланс (60/40) на всіх рівнях
- ✓ Будувати комунікації з урахуванням ґендерних аспектів